

Επισκόπηση

- Με αφορμή την παράθεση στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ/Eurostat για τη μισθολογική δαπάνη στο δημόσιο τομέα, ο ΣΕΒ υφίσταται δίκην προθέσεων, στη βάση των απόψεων και μόνο που εκφράζει. Ο ΣΕΒ σέβεται τις απόψεις όλων και ευχαρίστως αντιπαραθέτει επιχειρήματα με στοιχεία επιδιώκοντας την αποτύπωση της πραγματικότητας. Δια του λόγου το αληθές, ουδέποτε αμφισβητήθηκε ότι η μισθολογική δαπάνη του δημοσίου έχει μειωθεί στα χρόνια των Μνημονίων, είτε περιλαμβάνονται οι τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές, είτε όχι. Με το να αφαιρούνται, όμως, αυτές μόνο και μόνο για να εξάγεται το συμπέρασμα ότι η καθαρή μισθολογική δαπάνη (εκτός τεκμαρτών κοινωνικών εισφορών) είναι σήμερα στην Ελλάδα μικρότερη απ' ό,τι στη μέση κοινοτική χώρα (ΕΕ-28) κατά 0,2 π.μ. του ΑΕΠ, βλέπουμε μόνο το δέντρο και χάνουμε το δάσος, καθώς υποεκτιμάται σημαντικά το συνολικό κόστος για την κοινωνία της ασκούμενης πολιτικής στο δημόσιο είτε αυτή αφορά μισθούς είτε συντάξεις, καθώς δεν συμπεριλαμβάνονται τα μελλοντικά ελλείμματα του συνταξιοδοτικού συστήματος στο δημόσιο τομέα, που προκαλούνται από την ανεπάρκεια των σωρευμένων εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σε σχέση με τις καταβαλλόμενες συντάξεις. Ανεξαρτήτως του πόσο ατελώς υπολογίζονται, λόγω έλλειψης αναλογιστικών μελετών, οι τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές, στην ουσία συνδέονται άμεσα με τις βαθείες περικοπές στις συντάξεις, τα εφέαπα, και τις αμοιβές στο δημόσιο τομέα για να περιορισθούν τα ελλείμματα σε επίπεδα συμβατά με το στόχο του συμπληρωματικού Μνημονίου για 3,5 π.μ. του ΑΕΠ πρωτογενές πλεόνασμα, από το 2018 και μετά. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, με την εφαρμογή της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης και στο δημόσιο τομέα, οι τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές θα αρχίσουν σταδιακά να μειώνονται ώστε να αποτυπώνουν την πρόοδο που συντελείται όσον αφορά στη δημοσιονομική προσαρμογή. Μέχρι τότε, όμως, θα αποτυπώνουν το πρόσθετο κόστος για την κοινωνία της μισθολογικής δαπάνης του δημοσίου, όπως καταγράφεται στον προϋπολογισμό. Πέραν της παράθεσης των στοιχείων αυτών, παραμένει ως γεγονός ότι στα χρόνια του μνημονίου δεν προχώρησε με ταχύτητα η θεσμική αναβάθμιση του δημοσίου, ώστε να επιτελέσει πιο αποτελεσματικά και προς όφελος τόσο του ιδιωτικού τομέα όσο και των έντιμα και σκληρά εργαζόμενων δημοσίων υπαλλήλων, τον σημαντικό ρόλο που επιτελεί το κράτος σε κάθε ανεπτυγμένη χώρα. Τη σχετική προειδοποίηση για το αδιέξοδο της προώθησης μόνο της δημοσιονομικής προσαρμογής χωρίς διαρθρωτικές αλλαγές, έχει επανειλημμένα τονίσει η ηγεσία του ΣΕΒ στους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Σήμερα, η προσαρμογή του μεγέθους του κράτους στις δυνατότητες της παραγωγικής οικονομίας αποτελεί ανάγκη, όχι για να καθλωθούν μόνιμα σε χαμηλό επίπεδο μισθοί και απασχόληση στο δημόσιο, αλλά για να αναπτυχθεί η οικονομική δραστηριότητα με δυναμισμό. Μόνο τότε θα μπορούν να χρηματοδοτηθούν καλύτερες αποδοχές σε ένα αποδοτικό δημόσιο, στο οποίο θα επικρατεί η διαφάνεια, η λογοδοσία και η αξιολόγηση και το οποίο θα διασφαλίζει τη μη μισθολογική ανταγωνιστικότητα της χώρας και θα συνεισφέρει στη σταθερή μείωση της ανεργίας.
- Εν αναμονή των στοιχείων για το ΑΕΠ του πρώτου 3μήνου 2016, οι αρχικές εκτιμήσεις της ΕΛΣΤΑΤ κάνουν λόγο για ύφεση -1,3% σε ετήσια βάση, έναντι υποχώρησης -0,8% το τέταρτο 3μηνο του 2015, συμπληρώνοντας τρία διαδοχικά 3μηνα ύφεσης μετά από έξι συνεχόμενα 3μηνα θετικής μεταβολής. Αισιοδοξία προκαλεί η σταθερή, αν και με μικρό ρυθμό, υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας, το οποίο τον Φεβρουάριο 2016 περιορίστηκε στο 24,2%, το χαμηλότερο επίπεδο από τον Ιούνιο του 2012.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

**ΙΣΧΥΡΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΚΑΙ ΔΟΥΛΕΙΕΣ**

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
23-24 ΜΑΪΟΥ 2016

... Statistics

Η μισθολογική δαπάνη ως ποσοστό του ΑΕΠ σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης έχει μειωθεί στην Ελλάδα μεταξύ 2009 και 2015, ανεξαρτήτως του αν χρησιμοποιούνται στοιχεία για τη συνολική μισθολογική δαπάνη ή την καθαρή μισθολογική δαπάνη (πλην τεκμαρτών κοινωνικών εισφορών, δηλαδή). Το μέγεθος της γενικής κυβέρνησης, σε όρους μισθολογικής δαπάνης ως ποσοστό του ΑΕΠ, μειώνεται από 13,1% σε 12,2% στην πρώτη, και από 10,9% σε 9% στην δεύτερη, περίπτωση. Στην ΕΕ-28, η αντίστοιχη αριθμητική δείχνει ότι το μέγεθος της γενικής κυβέρνησης διαμορφώνεται σε 10,2% σε συνολικό επίπεδο, και σε 9,2% σε επίπεδο καθαρής δαπάνης. Τα στοιχεία σε καθαρή βάση δημοσιοποιήθηκαν από πρόσφατη ανακοίνωση του αρμόδιου Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασφάλειας της [11/5/2016](#), χρησιμοποιώντας στοιχεία που δεν είναι κατ' αρχήν δημοσίως προσβάσιμα. Τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Eurostat αναφέρονται μόνο στη συνολική μισθολογική δαπάνη μέχρι το 2015 για Ελλάδα και ΕΕ-28, καθώς και σε στοιχεία για τις συνολικές εισφορές, χωρίς να γίνεται διάκριση σε εισπραττόμενες και τεκμαρτές, για την Ελλάδα μέχρι το 2014 και την ΕΕ-28 (μείον το Λουξεμβούργο) μέχρι το 2013. Στην ανακοίνωση γίνεται προσπάθεια να καταδειχθεί ότι σε όρους καθαρής μισθολογικής δαπάνης, το μέγεθος του ελληνικού κράτους είναι μικρότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ-28, δηλαδή 9% του ΑΕΠ στην Ελλάδα έναντι 9,2% του ΑΕΠ στην ΕΕ-28, αν και σε όρους συνολικής μισθολογικής δαπάνης το μέγεθος εμφανίζεται μεγαλύτερο στην Ελλάδα (12,2% του ΑΕΠ) απ' ό,τι στην ΕΕ-28 (10,2% του ΑΕΠ). Για να εξαχθεί αυτό το συμπέρασμα, αφαιρούνται οι τεκμαρτές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης από τη μισθολογική δαπάνη της γενικής κυβέρνησης, και στην Ελλάδα και στην ΕΕ-28, και γίνεται η σύγκριση με το ΑΕΠ. Και, βέβαια, ως ένοχος αναδεικνύεται η "μεγάλη" διόγκωση των τεκμαρτών κοινωνικών εισφορών στην περίοδο των Μνημονίων, από €5.194 εκατ. (ή 2,2% του ΑΕΠ) το 2009, όταν δεν υπήρχαν Μνημόνια, σε €5.615 εκατ. ή (3,2% του ΑΕΠ), δηλαδή κατά €421 εκατ. όταν το ΑΕΠ έχει μειωθεί κατά €61,5 δις.! Οι τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές, ελλείψει αναλογιστικών μελετών, υπολογίζονται ως η διαφορά μεταξύ της τρέχουσας συνταξιοδοτικής δαπάνης του δημοσίου τομέα και των εισπραττόμενων ασφαλιστικών εισφορών.

Σημειώνεται ότι, οι τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές αποτυπώνουν το συνολικό κοινωνικό κόστος της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα καθώς περιλαμβάνουν και το μελλοντικό κόστος της παροχής συντάξεων στον βαθμό που δεν είναι χρηματοδοτημένες με εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.

Η χρήση της συνολικής μισθολογικής δαπάνης είναι, συνεπώς, η ενδεδειγμένη μεταβλητή για να γίνει η σύγκριση μεταξύ Ελλάδος και ΕΕ-28. Και αυτό διότι ενσωματώνει τις επιπτώσεις όλων των προσπαθειών που γίνονται για να μειωθούν οι δαπάνες του δημοσίου στη χώρα μας (υπηρετούντες, μισθοί, συνταξιοδοτηθέντες, συντάξεις, εφάπαξ κτλ). Πρέπει, με λίγα λόγια, να λαμβάνονται υπόψη οι εργοδοτικές εισφορές (στο σύνολο τους, Πίνακας 1 και 2), περιλαμβανομένων των τεκμαρτών κοινωνικών εισφορών, ανεξαρτήτως των ατελειών του υπολογισμού τους, διότι δίνουν καλύτερη εικόνα του κόστους για την κοινωνία, ακριβώς όπως γίνεται και στον ιδιωτικό τομέα. Η Eurostat υπολογίζει τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές και στον ιδιωτικό τομέα, εκεί όπου υπάρχουν συνταξιοδοτικά προγράμματα που δεν είναι πλήρως χρηματοδοτημένα. Κατ' αναλογία, επιβάλλεται να γίνεται ένας τέτοιος υπολογισμός και για το δημόσιο τομέα στην Ελλάδα, όπου οι εργοδοτικές εισφορές δεν ήταν ποτέ επαρκείς. Το γεγονός ότι χρησιμοποιείται κάποιος προσεγγιστικός τρόπος υπολογισμού των τεκμαρτών κοινωνικών εισφορών από την ΕΛΣΤΑΤ/Eurostat, δεν αναιρεί το επιχείρημα ότι πρέπει να συμπεριλαμβάνονται οι τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές στη μισθολογική δαπάνη. Εάν όντως υπήρχαν αναλογιστικές μελέτες, η μελλοντική συνταξιοδοτική δαπάνη και οι μελλοντικές συντάξεις θα ήταν μεγαλύτερες των σημερινών, εφόσον μέχρι πρότινος δεν είχε γίνει καμία μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος στο δημόσιο τομέα. Συνεπώς, το να γίνεται αναφορά στην έλλειψη αναλογιστικών μελετών, δεν λύνει το πρόβλημα. Η μισθολογική δαπάνη στην Ελλάδα είναι υψηλή ακριβώς επειδή περιλαμβάνει και την παρούσα αξία των μελλοντικών συντάξεων για τις οποίες δεν έχουν καταβληθεί

Πίνακας 1: Μισθοί, εργοδοτικές εισφορές Γενικής Κυβέρνησης, Ελλάδα. (ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Ευρ. Επιτροπή – AMECO.)

Ελλάδα								
€ εκατ	Μισθοί και ημερομίσθια	Συνολικές εργοδοτικές εισφορές	Εργοδοτικές εισφορές / Μισθοί	Αποζημίωση εργαζομένων	ΑΕΠ	Μισθοί και ημερομίσθια (% του ΑΕΠ)	Συνολικές εργοδοτικές εισφορές (% του ΑΕΠ)	Αποζημίωση εργαζομένων (% του ΑΕΠ)
2003	15.234	3.755	24,60%	18.989	178.905	8,50%	2,10%	10,60%
2004	17.695	4.195	23,70%	21.890	193.716	9,10%	2,20%	11,30%
2005	18.269	4.431	24,30%	22.700	199.242	9,20%	2,20%	11,40%
2006	19.300	4.689	24,30%	23.989	217.862	9,40%	2,20%	11,00%
2007	20.226	5.550	27,40%	25.776	232.695	8,70%	2,40%	11,10%
2008	21.546	6.456	30,00%	28.002	241.990	8,90%	2,70%	11,60%
2009	23.938	7.075	29,60%	31.013	237.534	10,10%	3,00%	13,10%
2010	21.356	6.664	31,20%	28.020	226.031	9,40%	2,90%	12,40%
2011	19.192	6.761	35,20%	25.953	207.029	9,30%	3,30%	12,50%
2012	16.827	7.330	43,60%	24.157	191.204	8,80%	3,80%	12,60%
2013	15.187	6.628	43,60%	21.815	180.389	8,40%	3,70%	12,10%
2014	14.609	6.891	47,20%	21.500	177.559	8,20%	3,90%	12,10%
2015				21.447	176.023			12,20%

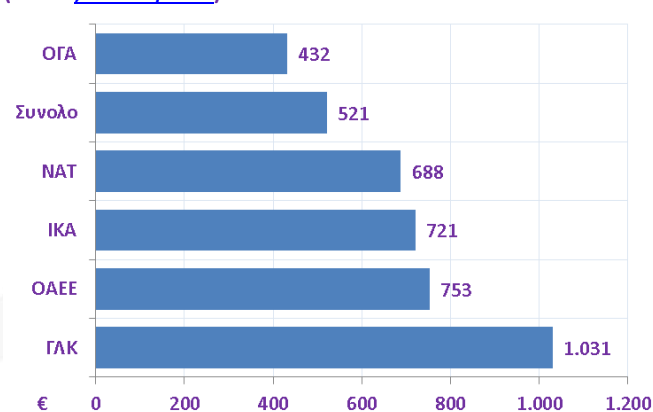
Οι εργοδοτικές εισφορές συμπεριλαμβάνουν τεκμαρτές και μη τεκμαρτές εισφορές

Πίνακας 2: Μισθοί, εργοδοτικές εισφορές Γενικής Κυβέρνησης, Ευρ. Ένωση. (ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Ευρ. Επιτροπή - AMECO)

ΕΕ-28 (πλην Λουξεμβούργου)								
€ εκατ	Μισθοί και ημερομίσθια	Συνολικές εργοδοτικές εισφορές	Εργοδοτικές εισφορές / Μισθοί	Αποζημίωση εργαζομένων	ΑΕΠ	Μισθοί και ημερομίσθια (% του ΑΕΠ)	Συνολικές εργοδοτικές εισφορές (% του ΑΕΠ)	Αποζημίωση εργαζομένων (% του ΑΕΠ)
2003					10.468.616			
2004					10.996.095			
2005	915.544	295.367	32,30%	1.210.911	11.487.251	8,00%	2,60%	10,50%
2006	956.232	306.927	32,10%	1.263.159	12.148.535	7,90%	2,50%	10,40%
2007	989.429	321.550	32,50%	1.310.979	12.877.866	7,70%	2,50%	10,20%
2008	1.008.245	332.564	33,00%	1.340.809	12.957.332	7,80%	2,60%	10,30%
2009	1.013.180	338.524	33,40%	1.351.704	12.218.529	8,30%	2,80%	11,10%
2010	1.038.481	349.470	33,70%	1.387.951	12.754.015	8,10%	2,70%	10,90%
2011	1.039.314	349.976	33,70%	1.389.290	13.137.264	7,90%	2,70%	10,60%
2012	1.045.704	358.259	34,30%	1.403.963	13.388.210	7,80%	2,70%	10,50%
2013	1.044.003	361.920	34,70%	1.405.923	13.501.571	7,70%	2,70%	10,40%
2014				1.437.694	13.908.622			10,30%
2015				1.480.487	14.582.603			10,20%

Οι εργοδοτικές εισφορές συμπεριλαμβάνουν τεκμαρτές και μη τεκμαρτές εισφορές

Διάγραμμα 1: Ύψος μηνιαίας δαπάνης ανά σύνταξη (ΗΛΙΟΣ, Ιούλιος 2015)

εισφορές. Και το κόστος αυτό πρέπει να ενσωματώνεται στην μισθολογική δαπάνη, ανεξαρτήτως του πόσο ατελώς υπολογίζεται.

Οι τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές αυξάνουν ακριβώς διότι η μείωση του αριθμού των υπηρετούντων οδηγεί σε συνταξιοδότηση και όχι σε ανεργία, όπως γίνεται στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας. Εάν γινόταν στο δημόσιο, ότι έγινε στον ιδιωτικό τομέα, τότε η συνταξιοδοτική δαπάνη, και ως εκ τούτου και οι τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές, δεν θα αύξαναν, παρά μόνον κατά τη μείωση των εισπραττόμενων εισφορών λόγω μείωσης υπηρετούντων και μισθών.

Λόγω των Μνημονίων, κατά την ανακοίνωση, οι εισπραττόμενες ασφαλιστικές εισφορές μειώνονται καθώς περιορίζεται η μισθολογική δαπάνη λόγω μείωσης του αριθμού των υπηρετούντων, καθώς και των μισθών ανά άτομο, στον δημόσιο τομέα. Παράλληλα, διογκώνεται η συνταξιοδοτική δαπάνη, μιας και η μείωση των υπηρετούντων γίνεται μέσω συνταξιοδότησης και όχι μέσω μετάβασης σε καθεστώς ανεργίας. Συνεπώς, τα Μνημόνια αυξάνουν τη συνταξιοδοτική δαπάνη και μειώνουν τις εισπραττόμενες εισφορές και, έτσι, συντελείται το θαύμα της διόγκωσης των τεκμαρτών κοινωνικών εισφορών. Εδώ, υπάρχει ένα άλμα λογικής. Δηλαδή, εάν δεν υπήρχαν τα Μνημόνια και δεν μειωνόταν η απασχόληση και οι μισθοί στον δημόσιο τομέα, και δεν αυξανότουσαν οι συνταξιοδοτήσεις, τότε δεν θα είχαμε την επονειδίστη αύξηση των τεκμαρτών κοινωνικών εισφορών που δημιουργεί την στατιστική αυταπάτη ότι ο δημόσιος τομέας στην Ελλάδα είναι μεγαλύτερος από ό,τι στην ΕΕ-28! Σε κάθε περίπτωση, οι τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές διογκώνουν την μισθολογική δαπάνη έτσι ώστε να αποτυπώνεται πλήρως το πραγματικό κόστος της ακολουθούμενης μισθολογικής πολιτικής στο δημόσιο, περιλαμβανομένων δηλαδή και των μελλοντικών αναγκών σε συντάξεις για τις οποίες δεν έχουν καταβληθεί εισφορές.

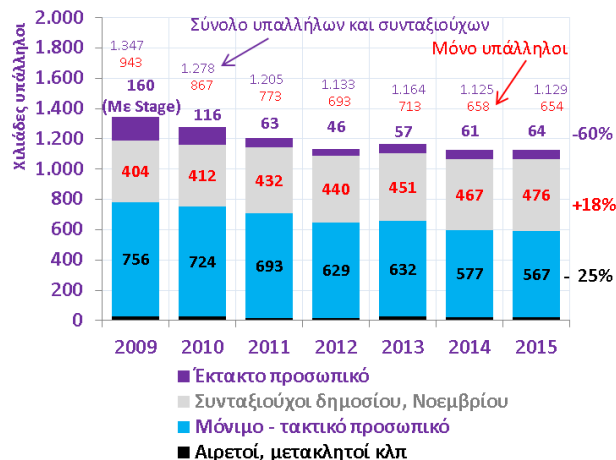
Πριν το 2010 δεν υπήρχαν Μνημόνια. Τι συνέβη, λοιπόν, από το 2003 έως το 2009, όσον αφορά στις τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές; Υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία μόνο για το σύνολο των εργοδοτικών εισφορών (εισπραττόμενες και τεκμαρτές) στο δημόσιο. Λογικά, οι εργοδοτικές αυτές εισφορές, ως ποσοστό των μισθών και ημερομισθίων, θα πρέπει να παραμένουν σταθερές, εκτός και αν υπήρχε κάποια μεγάλη αλλαγή πολιτικής εισφορών στο δημόσιο. Βλέποντας, όμως, τα στοιχεία, ο λόγος αυτός από 24,6% το 2003 διαμορφώνεται σε 29,6% το 2009. Η αύξηση αυτή δεν μπορεί παρά να αποτυπώνει την αύξηση των τεκμαρτών κοινωνικών εισφορών, αντανακλώντας την αποσταθεροποίηση του ασφαλιστικού συστήματος στο δημόσιο λόγω των αθρόων προσλήψεων και μισθολογικών αναπροσαρμογών κατά τη διάρκεια της περιόδου πριν την κατάρρευση, και των επιπτώσεων τους στο συνολικό κόστος της απασχόλησης (περιλαμβανομένου του μη χρηματοδοτούμενου τμήματος των μελλοντικών συντάξεων). Βεβαίως, ο λόγος αυτός επιδεινώνεται με τα Μνημόνια, καθώς λαμβάνονται μέτρα αναστροφής του δημοσιονομικού εκτροχιασμού.

Οι σχετικοί υπολογισμοί επηρεάζονται, πιο αναλυτικά, από τις ακόλουθες πραγματικότητες:

Πρώτον, τη συγκριτική γενναιοδωρία του ασφαλιστικού του δημοσίου σε σχέση με το συνταξιοδοτικό του ιδιωτικού τομέα, που αποτελεί και ένα κομβικό σημείο στην ανάλυση του καταμερισμού των βαρών μεταξύ των δυο τομέων. Από τα στοιχεία του συστήματος ΗΛΙΟΣ (τελευταία διαθέσιμα – δεν υπάρχουν νεώτερα μετά [τον Ιούλιο 2015](#) - Διάγραμμα 1) βλέπουμε πως η μηνιαία δαπάνη ανά σύνταξη του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (συντάξεις δημοσίου) ξεπερνάει την αντίστοιχη δαπάνη σε ΙΚΑ, ΟΑΕΕ, ΟΓΑ ή ΝΑΤ – και χωρίς να συνυπολογίζουμε τις επικουρικές πληρωμές (όπως μερίσματα ειδικών ταμείων όπως του ΜΤΠΥ) που λαμβάνουν πολλοί πρώην δημόσιοι υπάλληλοι. Το σχετικά μεγαλύτερο ύψος των συντάξεων του δημοσίου, τουλάχιστον μέχρι τώρα, αποτυπώνεται αναπόφευκτα στον υπολογισμό των επίμαχων τεκμαρτών εισφορών.

Δεύτερον, η πρακτική μείωσης της απασχόλησης στο δημόσιο μέσω συνταξιοδοτήσεων επηρεάζει και αυτή τους υπολογισμούς αυτούς. Το Διάγραμμα 2 και ο Πίνακας 3 δείχνουν πως μεγάλο μέρος της μείωσης του μόνιμου προσωπικού στο δημόσιο σταδιακά εμφανίζεται στον αριθμό των συνταξιούχων του δημοσίου, όπως αποτυπώνεται κάθε Νοέμβριο στον προϋπολογισμό του κράτους. Σημειώνεται ότι δεν αποτυπώνεται ο αριθμός των αιτήσεων

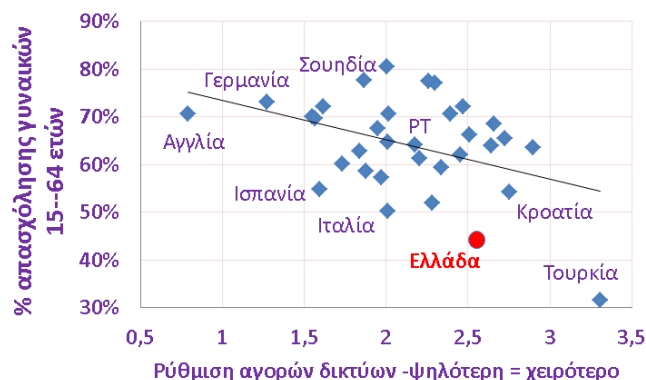
Διάγραμμα 2: Εξέλιξη απασχόλησης και συντάξεων δημοσίου (Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου, Προϋπολογισμοί έτους 2016, 2014)

Πίνακας 3: Εξέλιξη απασχόλησης και συντάξεων δημοσίου (Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου χωρίς προσωπικό ΝΠΔ, Προϋπολογισμοί έτους 2016, 2014. Για πριν το 2011 οι συνταξιούχοι είναι μηνός Οκτωβρίου με προσθήκη της γραμμικής προβολής ενός μήνα, για να είναι πιο συγκρίσιμα με τα στοιχεία Νοεμβρίου των επόμενων ετών)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Έκτακτο προσωπικό	159.617	115.884	62.650	46.018	56.855	60.692	63.646
Μόνιμο - τακτικό προσωπικό	755.598	723.723	692.582	629.114	632.306	576.856	566.913
Αιρετοί, μετακλητοί κλπ	27.410	27.051	17.228	17.781	24.176	20.036	22.904
Συνταξιούχοι δημοσίου, Νοεμβρίου	404.363	411.611	431.988	439.682	450.859	467.481	475.860
Μόνιμο προσωπικό και συνταξιούχοι	1.159.961	1.135.334	1.124.570	1.068.796	1.083.165	1.044.337	1.042.773
% με προηγούμενο έτος		-2,1%	-0,9%	-5,0%	1,3%	-3,6%	-0,1%
% με 2009		-2,1%	-3,1%	-7,9%	-6,6%	-10,0%	-10,1%
Προσωπικό, μόνιμο, έκτακτο, αιρετοί	942.625	866.658	772.460	692.913	713.337	657.584	653.463
% με προηγούμενο έτος		-8,1%	-10,9%	-10,3%	2,9%	-7,8%	-0,6%
% με 2009		-8,1%	-18,1%	-26,5%	-24,3%	-30,2%	-30,7%

Διάγραμμα 3: Ποσοστό απασχόλησης γυναικών 15-64 ετών και ρύθμιση αγορών δικτύων (ενέργεια, μεταφορές, επικοινωνίες) ΟΟΣΑ (Eurostat, 2013, ΟΟΣΑ 2013)

συνταξιοδότησης με θεμελιωμένα δικαιώματα που δεν έχουν ακόμη διεκπεραιωθεί.

Τρίτον, πολύ μεγάλο μέρος της μείωσης του συνόλου της απασχόλησης στο δημόσιο την περίοδο 2009-2013, που δεν μετακυλίστηκε σε συνταξιοδοτήσεις, προήλθε από τη μη ανανέωση συμβάσεων έκτακτου προσωπικού, που σύμφωνα με το μητρώο απογραφής περιλαμβάνουν και τα χρηματοδοτούμενα από το ΕΣΠΑ Stage. Οι, νέοι, αυτοί εργαζόμενοι ελάμβαναν επιδοτούμενα από το ΕΣΠΑ περίπου €400/ μήνα, με απαλλαγή από την καταβολή εισφορών. Στόχος του ευρωπαϊκού προγράμματος ήταν η χρηματοδότηση της απόκτησης εργασιακής εμπειρίας εκ μέρους τους ώστε αύριο να μπορέσουν να εισέλθουν πιο εύκολα στην αγορά εργασίας. Αντί αυτού είχαν αναλάβει να διεκπεραιώνουν το σύνολο των άχαρων εργασιών στο δημόσιο – όπως φωτοτυπίες– καθώς και τη χρήση Η/Υ λόγω του γεγονότος ότι συνήθως διέθεταν καλές γνώσεις πληροφορικής. Η μη ανανέωση των συμβάσεων τους συνέβαλε στη συρρίκνωση του αριθμού των εκτάκτων αυτών συμβάσεων από 160.000 σε περίπου 60.000 την περίοδο 2009-13.

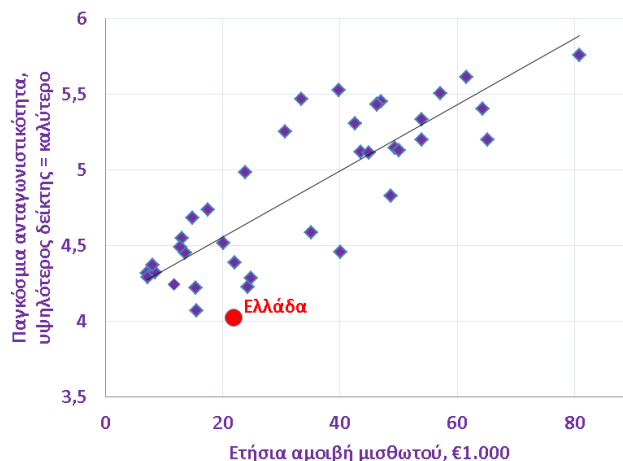
Ουδείς βέβαια αμφισβητεί ότι σε μια πολιτισμένη χώρα χρειάζεται τόσο ένας ανεπτυγμένος ιδιωτικός όσο και ένας ανεπτυγμένος δημόσιος τομέας – δεν υπάρχει το ένα χωρίς το άλλο, όπως αντίστοιχα δεν μπορούν να πετύχουν οι μεγάλες επιχειρήσεις χωρίς ευήμερες μικρές επιχειρήσεις και το αντίστροφο. Ο ιδιωτικός τομέας δε επιζητεί την απουσία του δημοσίου τομέα – ο δημόσιος τομέας έχει έναν κρίσιμο ρόλο στην ανάπτυξη που δεν περιορίζεται μόνο στη διαμόρφωση και υπεράσπιση των θεσμών - πεδίο στο οποίο δυστυχώς σύμφωνα με όλες τις διεθνείς μελέτες η χώρα έχει ιδιαίτερα αδύναμες επιδόσεις. Επεκτείνεται και στη διασφάλιση πρόσβασης όλων των πολιτών σε ποιοτικές και επαρκείς υπηρεσίες υγείας και παιδείας καθώς και στην αποτελεσματική λειτουργία του κράτους πρόνοιας, μέρος του οποίου είναι το ασφαλιστικό σύστημα (ενδεικτικά, Δελτία [16/7/2015](#), [29/10/2015](#), [18/2/2016](#)). Μια ανεπτυγμένη χώρα με ανταγωνιστικές αγορές που προωθούν το ταλέντο, την αριστεία και την αξιοκρατία εξαρτάται άμεσα από ένα αποδοτικό κράτος με κοινωνική συνείδηση, που όμως διαχειρίζεται πόρους με λογοδοσία και διαφάνεια ώστε να μην καταπιέζεται η παραγωγή από το αβάσταχτο κόστος της κακοδιαχείρισης.

Η επιτυχής εκπλήρωση αυτού του ρόλου δεν εξαρτάται από το αν η δαπάνη ή η απασχόληση ως ποσοστό του ΑΕΠ ή του πληθυσμού είναι λίγο πάνω ή λίγο κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ αλλά εξαρτάται κυρίως από τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του δημοσίου. Το μεγάλο ζητούμενο συνεπώς είναι η ποιότητα στη λειτουργία του δημοσίου, όχι το απόλυτο μέγεθος του – κάτι που ορθά τονίζεται στην ανακοίνωση του υπουργείου.

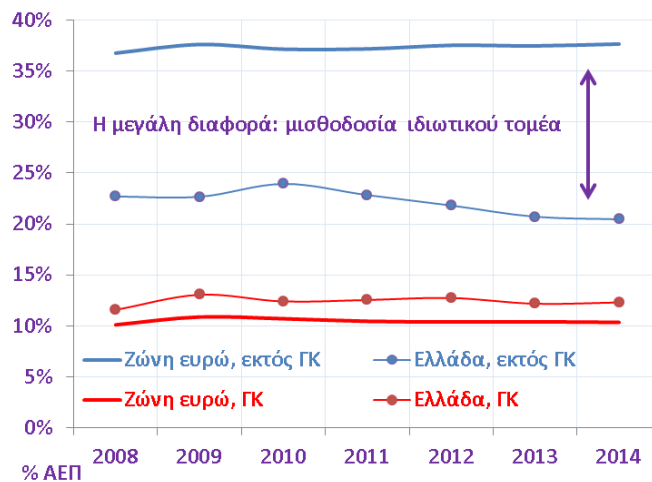
Όμως, η ποιοτική αυτή αναβάθμιση, την οποία επιθυμούμε όχι μόνο ο ιδιωτικός τομέας αλλά σίγουρα και οι πολλοί ευσυνείδητοι και εργατικοί δημόσιοι υπάλληλοι, δεν έχει προωθηθεί στα χρόνια των μνημονίων με το ρυθμό που προωθήθηκε η δημοσιονομική προσαρμογή και η μείωση των αμοιβών της εργασίας (ως μόνη από τις διαρθρωτικές αλλαγές που προωθήθηκε αποφασιστικά καθώς επέμειναν ειδικά σε αυτή οι δανειστές). Το σφάλμα αυτό πράγματι αποδέχονται πλέον όλοι οι διεθνείς οργανισμοί, ερχόμενοι έτσι με 6 χρόνια καθυστέρηση στα λόγια που είχε εκφράσει με έμφαση ο ΣΕΒ στην Ευρωπαϊκή ηγεσία το Νοέμβριο του 2010.

Η αργή αυτή προώθηση των διαρθρωτικών αλλαγών έπληξε διπλά τον ιδιωτικό τομέα. **Πρώτον**, την ώρα που αυξανόταν η φορολογική επιβάρυνση και υποχωρούσε η ζήτηση, δεν υπήρχε μια αποφασιστική βελτίωση του μη μισθολογικού κόστους για τον ιδιωτικό τομέα μέσω ταχείας αντιμετώπισης των υπερβολικών επιβαρύνσεων που προκαλεί το ασφαλιστικό καθώς και μείωσης του κόστους της γραφειοκρατίας και της γενικότερης θεσμικής αδυναμίας της χώρας (θέματα που αναδεικνύει σταθερά ο ΣΕΒ, πχ Δελτία [3/9/2015](#), [1/10/2015](#), [15/10/2015](#), [10/3/2016](#), [28/4/2016](#)). **Δεύτερον**, οι αντιδράσεις στην προώθηση κάθε ουσιαστικής μεταρρύθμισης καθώς και οι σχετικές πολιτικές παλινωδίες οδήγησαν σε κορύφωση και εδραίωση της δυσπιστίας των αγορών έναντι της Ελλάδας, θέτοντας ουσιαστικά τον ιδιωτικό τομέα εκτός ζώνης ευρώ ήδη πριν την επιβολή των capital controls. Έτσι, η συγκριτικά υπερβολική επιβάρυνση με φόρους και εισφορές της μισθωτής εργασίας στον ιδιωτικό τομέα, καθώς και τα θεσμικά προβλήματα παρέμειναν. Τα προβλήματα αυτά συγκρατούσαν ήδη πριν την κρίση, ως

Διάγραμμα 4: Ετήσια αμοιβή μισθωτού εργαζόμενου, σύνολο οικονομίας για χώρες ΟΟΣΑ και ΕΕ και παγκόσμια ανταγωνιστικότητα WEF (Ευρ. Επιτροπή, World Economic Forum GCI, 2015)

Διάγραμμα 5: Δαπάνη μισθοδοσίας γενικής κυβέρνησης (ΓΚ) και συνόλου οικονομίας εκτός γενικής κυβέρνησης ως % ΑΕΠ (Ευρ. Επιτροπή, AMECO)

Διάγραμμα 6: Μέση ετήσια αποζημίωση μισθωτού σε χιλιάδες ευρώ (Ευρ. Επιτροπή, AMECO. 3^η και 4^η έκθεση προόδου 2^{ου} Ελληνικού προγράμματος. Με τεκμαρτές κοινωνικές εισφορές)

- (1) Μεγάλη διαφορά μέσου μισθού για όλη την οικονομία ανάμεσα στην Ελλάδα και τη ζώνη ευρώ.
- (2) Μεγάλη διαφορά στο μέσο μισθό ιδιωτικού τομέα και δημοσίου στην Ελλάδα, με συνυπολογισμό τεκμαρτών εισφορών.

γενεσιουργές αιτίες, το μέγεθος της μέσης ελληνικής επιχείρησης (Δελτίο 24/9/2015) αλλά και οδηγούσαν στην επακόλουθη αδυναμία της ιδιωτικής μισθωτής απασχόλησης ως ποσοστό του πληθυσμού και ειδικά των γυναικών (που πρώτες αποκλείονται από την αγορά εργασίας σε τέτοιες περιπτώσεις, Διάγραμμα 3 και Δελτίο 14/1/2016) και των (ατομικών αλλά και συνολικών για όλη την οικονομία) αποδοχών στον ιδιωτικό τομέα (Διάγραμμα 4, 5, 6). Με την κρίση προστέθηκαν, πλέον των προβλημάτων αυτών, η γενικευμένη υπερφορολόγηση (ενδεικτικά, Δελτία 24/3/2016, 10/12/2016), αυξήσεις στο κόστος παραγωγής (όπως με την αύξηση φόρων στην ενέργεια, ενδεικτικά Δελτίο 19/11/2015) καθώς και η χρηματοοικονομική ασφυξία του ιδιωτικού τομέα (Δελτίο 10/12/2015). Η συνολική αυτή εικόνα εξηγεί την κατάρρευση της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, και θα μπορούσε να συμπληρώσει τις πλέον πρόσφατες αναλύσεις που είδαν το φως της δημοσιότητας.

Η κατάσταση αυτή, για την οποία δεν ευθύνεται ο ιδιωτικός τομέας που μάλιστα αποτελεί το πρώτο θύμα της, ανέδειξε ως πλέον πιεστικό το πρόβλημα του σχετικού μεγέθους του δημοσίου ως προς το μέγεθος του ιδιωτικού τομέα που είναι σε θέση να πληρώνει φόρους και εισφορές. Γιατί ο συρρικνωμένος ιδιωτικός τομέας, στον οποίο υποχωρούσαν κέρδη, κύκλοι εργασιών, οι ήδη χαμηλοί μισθοί και η περιορισμένη μισθωτή απασχόληση (Διαγράμματα 5, 6, 7), που σχετίζεται με εκείνες τις δραστηριότητες που έχουν μικρότερη ροπή στην εισφοροδιαφυγή και φοροδιαφυγή (Δελτίο 10/9/2015), πλέον αδυνατεί να χρηματοδοτήσει τις συντάξεις και τη μισθοδοσία του δημοσίου που χρηματοδοτούσε παλιότερα. Μάλιστα, η αγνόηση αυτής της πραγματικότητας οδηγεί αναπόφευκτα σε επιλογές που θα τον συρρικνώσουν ακόμα περισσότερο, με τελικό θύμα και πάλι συνταξιούχους και δημοσίους υπαλλήλους.

Το ζητούμενο είναι συνεπώς η εποικοδομητική συνεργασία ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, ώστε ο μεν δημόσιος τομέας να συντηρείται μέσα από τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης αντί της υπερφορολόγησης, ο δε ιδιωτικός τομέας να αναπτυχθεί με τη βοήθεια των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων που απλοποιούν το ρυθμιστικό περιβάλλον, καθιστούν το δημόσιο πιο αποδοτικό και ποιοτικό στις συναλλαγές του με τους ιδιώτες και το σύστημα πρόνοιας πιο δίκαιο και ανταποδοτικό.

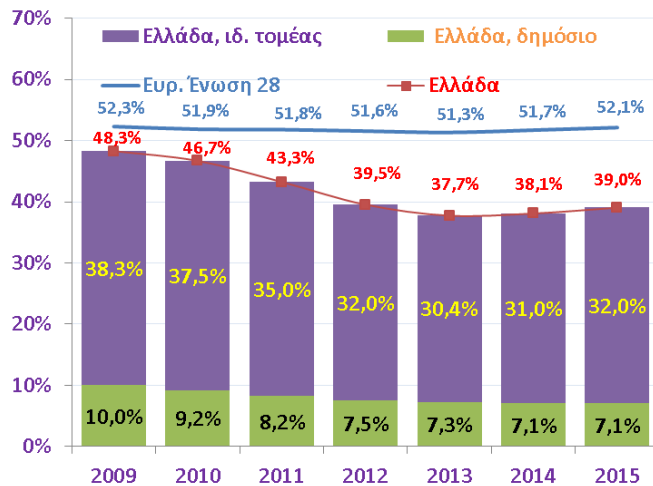
Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

ΑΕΠ: Ύφεση -1,3% το Α' 3μηνο 2016 δείχνουν οι πρώτες εκτιμήσεις της ΕΛΣΤΑΤ. Ειδικότερα, σε όρους όγκου και με βάση τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία, το ΑΕΠ μειώθηκε κατά -1,3% σε σύγκριση με το αντίστοιχο 3μηνο του 2015, έναντι υποχώρησης -0,8% το Δ' 3μηνο του 2015, συμπληρώνοντας τρία διαδοχικά 3μηνα ύφεσης μετά από έξι συνεχόμενα 3μηνα θετικής μεταβολής (Διάγραμμα 8). Από τη σύγκριση σε τριμηνιαία βάση προκύπτει υποχώρηση -0,4%, έναντι θετικής μεταβολής +0,1% το Δ' 3μηνο του 2015. Σημειώνεται ότι οι εκτιμήσεις αυτές αναμένεται να αναθεωρηθούν στις 30/05/2016, λαμβάνοντας υπόψη επικαιροποιημένα πρωτογενή δεδομένα που θα είναι διαθέσιμα έως τότε.

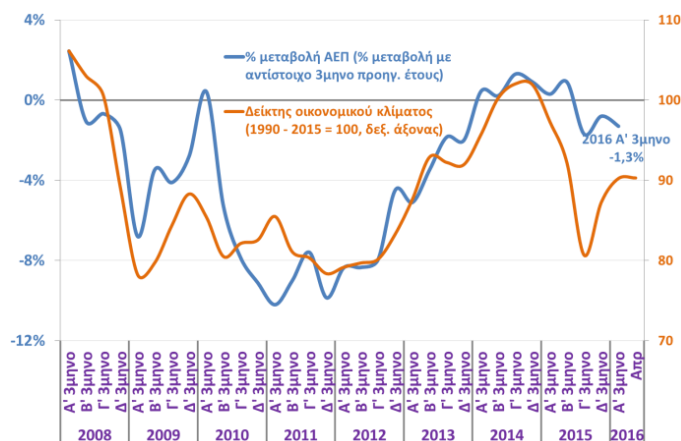
Απασχόληση – Ανεργία: Στο 24,2% διαμορφώθηκε το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Φεβρουάριο του 2016, από 24,4% τον προηγούμενο μήνα και 25,8% τον αντίστοιχο μήνα του 2015, σύμφωνα με την έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, παρουσιάζοντας μικρή αλλά σταθερή μείωση (Διάγραμμα 9). Αντίστοιχα, ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε στους 1.159 χιλ. τον Φεβρουάριο του 2016 από 1.166 χιλ. τον προηγούμενο μήνα (-0,6%) και από 1.229 χιλ. τον αντίστοιχο μήνα του 2015 (-5,7%). Παρόλα αυτά, το ποσοστό ανεργίας των νέων παραμένει σε ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο (51,4%). Σε περιφερειακό επίπεδο, το υψηλότερο ποσοστό εμφανίζεται στην Ήπειρο και Δυτική Μακεδονία (28,7%), ενώ αντίθετα η περιφέρεια Αιγαίου έχει τη χαμηλότερη ανεργία (13,1%).

Γεωργικοί δείκτες τιμών: Συνεχίστηκε, για 32ο μήνα, τον Μάρτιο του 2016 η μείωση των τιμών εισροών (-2,8%), κυρίως λόγω της πτώσης των τιμών καυσίμων κίνησης (-17,2%) και θέρμανσης (-23,3%), ενώ οι τιμές εκροών (αγροτικών προϊόντων) υποχώρησαν (-6,5%) για 3ο συνεχόμενο μήνα έπειτα από 13 μήνες ανοδικής πορείας, ανακόπτοντας τη βελτίωση των όρων εμπορίου.

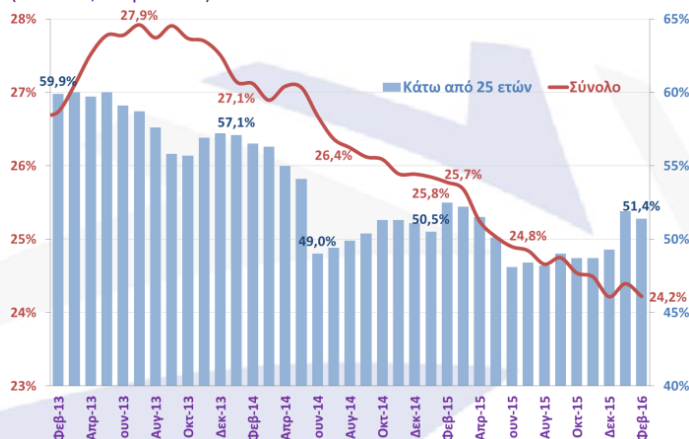
Διάγραμμα 7: Ποσοστό απασχόλησης προς πληθυσμό. (Eurostat, LFS για άνω των 15 ετών, Μητρώο Ανθρωπίνου Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου)

Διάγραμμα 8: Μεταβολή ΑΕΠ (εποχικά διορθωμένα στοιχεία) και οικονομικό κλίμα (ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2016, IOBE, Απρ. 2016)

Διάγραμμα 9: Ποσοστό ανεργίας (εποχικά διορθωμένα στοιχεία) (ΕΛΣΤΑΤ, Φεβ. 2016)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δισ. 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δισ. 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δισ. 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δισ. ** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δισ.	Ασφαλ. εισφορές € 2 δισ.	Φόρος επί κερδών € 1,6 δισ.

* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenberg

B-1000 Bruxelles

M: +32 (0) 494 46 95 24

E: sevbrussels@proximus.be

Ακολουθήστε μας στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης:

Rolling progress —————

Rolling perfection
Quality excellence

Sustainability
Environment
Recycling
Safety

Technology
and Innovation

Reliable, flexible
and dynamic
solution provider

Advanced
coating systems

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

**ΙΣΧΥΡΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΚΑΙ ΔΟΥΛΕΙΕΣ**

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

23-24 ΜΑΪΟΥ 2016

Ξενοδοχείο Athens Hilton

Magiq Doortz